

Jan Jícha

Ředitel a hydra

Slavná tradice české humoristické literatury
ze školního prostředí opět ožívá

Vychází 15. října

AUTOR

kniha

rozhovor

ukázka

informace

Jan Jícha

Jan Jícha (nar. 1980) je spisovatel, písničkář a pedagog. Debutoval v roce 2002 satirickým návodem *Prevít na vysoké aneb Jak vystudovat, a nezblbnout*, na nějž navázal pokračováním *Prevít v tajných službách* (2003) o studiu v zahraničí. Prvním románem Jana Jíchy byly *Dva roky bez prázdnin* (2006), poté následovaly *Maturita* (2009) a *Utin jackpot* (2012). Je také autorem několika vážných i humoristických cestopisů a dvou sbírek kratších textů – *Jak se Lubošek naučil mluvit slušně* (2008) a *Průšvih v Lurdách* (2010). V roce 2017 vydal *Literární monády*, „učebnici literatury pro novou dobu“. V současnosti pracuje jako ředitel základní školy. S manželkou a čtyřmi dětmi žije ve Všeradicích u Berouna.

Co ještě nevíte o Janu Jíchovi:

Písničkář – píše protest- i souhlassongy, *Hlas pro Schwarzenberga* má na YouTube přes 220 000 zhlédnutí, velký ohlas měla i *Balada o Hradu*; ve školských kruzích prorazil protestní písní *Nekvalifikovaný učitel*. Vítěz hudební soutěže Notování a pražské Porty 2017, pravidelně koncertuje např. v JammClubu, kde se odehraje i křest knihy *Ředitel a hydra*.

Vítěz televizní soutěže Riskuj!, **vydavatel** časopisu Zrnění a **pořadatel** kurzů a konferencí o makrobiotice a přirozeném životním stylu.

Spisovatel – svoji první knihu, která nedávno vyšla už počtvrté, napsal v devatenácti letech; *Literární monády* představují zcela netradiční, inovativní i kontroverzní pohled na dějiny literatury.

Scenárista – Český rozhlas realizoval jeho tři nedělní pohádky. Za hlavní roli staré cikánky v pohádce *Ať tvé tělo mluví pravdu* je Bára Hrzánová nominována na rozhlasovou cenu Neviditelný herec 2018.

AUTOR

kniha

rozhovor

ukázka

informace

Bavič – sám se označuje za gelototerapeuta, jeho *Srbský deník* nazval jeden ze čtenářů „nejvtipnější knihou, co kdy četl“; koncem roku 2016 ho časopis Reflex představil podrobným portrétem v příloze Excellent jako jednoho z osmi vtipných Čechů; pravidelně pořádá kabaret Šouflík.

Překladatel – na kontě má téměř dvacet přeložených titulů z angličtiny a španělštiny, ojedinělým i oceňovaným počinem byl překlad *Deníku partyzána Dzukase* z litevštiny. Vítěz soutěže o první český překlad básně J. L. Borgese *Golem*.

Novinář – léta psal literární recenze pro *Lidové noviny* a byl kmenovým autorem česko-slovenského týdeníku *Mosty*. **Nositel ceny** Vlada Čecha za novinářskou čest.

Průvodce turistů po Evropě, chovatel osla, zahradník a řezbář.

www.honzajicha.cz, www.naseskola.eu

autor

KNIHA

rozhovor

ukázka

informace

Český humoristický román aneb Cesta do hlubin učitelovy duše

Alfréd nemá rád děti. Umí kouzlit, a tak kouzlí dětem – aby si mohl kupovat cigarety, dát si horkou vanu a další den se posunout o štaci dál. Jeho mrtvolnou pohodu naruší až neznámý muž, který mu předloží podivnou nabídku. Alfréd se má stát ředitelem kouzelnické školy v Beďarech. Nikoli kvůli magickému nadání, nýbrž kvůli titulu z pedagogické fakulty. Blíží se totiž obávaná návštěva úřední vrchnosti. A proti ní žádná kouzla nic nezmůžou: je nutné vyplnit neko-nečnou hromadu papírů.

Román Jana Jáchy *Ředitel a hydra* je inteligentní parodií, která se trefuje do největších problémů dnešního školství – nesmyslného papírování, nepřehledné džungle vyhlášek a nařízení, vyhořelých učitelů a zdivočelých žáků. A všudypřítomné hlouposti. Přesto přese všechno je ale hlavně knihou o dětech, o lásce k poznání a věčné zvědavosti. A taky o pečených vrabcích.

Děti přicházejí na svět se schopností divit se a kouzlit. Školní systém z nich velmi rychle dokáže vypudit obojí. Oblbování dětí vzdoruje jediná, dobře ukrytá základka. I ta se však ocitá v ohrožení – hydra s razítkem se blíží.

Křest knihy

úterý 16. října od 20 hodin

JammClub, Pod Kaštany 183/3, Praha 6

Tradiční profilový koncert Jana Jáchy v plném kapelním obsazení, tentokrát spojený se křtem nové knihy *Ředitel a hydra*. Program rozmanitý, hudebně-literární, zčásti nepředvídatelný.

autor

kniha

ROZHOVOR

ukázka

informace

Plujeme na Titaniku, nevídaně veliké a nádherné lodi

Když se řekne kouzelnická škola, člověk hned začne myslet na Harryho Pottera. V čem se škola v Beďarech liší od Bradavic? A proč vlastně kouzelnická, a ne normální škola?

Bradavická škola má obrovskou výhodu, že není součástí systému. Funguje v izolaci, má koncepci, jakou si sama vymyslela, schopné učitele podle výběru vedení, není nucena dělat nic, co by postrádalo smysl. A samozřejmě se tam střetají síly dobra a zla, jinak by bylo po příběhu. Beďary jako její zrcadlo jsou naopak podřízeny systému českého školství, z jehož spleťtých pravidel jsem za těch pár let ve funkci osobně poznal víc, než bych si kdy přál. V našem školství se nestřetá dobro se zlem, ale smysluplnost s marností. Kouzelnické zaměření školy je metaforou pro rozvoj vrozené dětské schopnosti žasnout, staří Řekové jí říkali *eusebeia* a považovali ji za pozitivní protiklad zpupnosti *hybris*, jejich vzájemný spor tvořil kostru antické tragédie. Má kniha je o těžkém boji přirozeného okouzlení proti zpupnému Zákonu.

Jak jste se k ředitelování vlastně dostal? Unesli Vás do funkce stejně jako hlavního hrdinu Vašeho románu?

Léta jsem učil na gymnáziu, než se s novým zákonem o pedagogických pracovnících ukázalo, že nesplňuji normu. To mě pobavilo, a tak jsem se studenty natočil klip Nekvalifikovaný učitel. Jeho úspěch mě ovšem nezachránil, a jelikož jednu skepsi ze studia na vysoké škole už mám za sebou, raději jsem hledal jinou práci. A ve vedlejší vesnici zrovna zakládali školu, tak jsem se přihlásil do konkurzu a byl jmenován ředitelem. Na to není potřeba učitelský diplom, stačí jakákoli pedagogická kvalifikace. Tak jsem během tří týdnů absolvoval kurz asistenta pedagoga, abych měl papír a aby všechno bylo podle Zákona. Tuším, že kdybych chtěl dělat ministra školství, nepotřeboval bych už kvalifikaci vůbec žádnou.

V Řediteli a hydře se se školským systémem dvakrát nemažete. V čem dnešní základky selhávají?

Velmi nerad bych hlásal, že základky v něčem selhávají. Jak to sleduji, základky dělají, co můžou. Ve finanční bídě, setrvalé nízké prestiži a ze všech stran válcované nařízeními lidí mimo praxi se prostě urputně snaží dělat to dobře – zkušené ředitelky a ředitelé, spousta oddaných, laskavých pedagogů... Jenomže co zmůžete, když musíte v zoufalých časových mezích „odučit“ celý nabubřelý rámcový vzdělávací program, nesmíte zaměstnat kvalitní lidi, pokud nemají náležitý papír, a polovinu pracovní doby vám zabere vyplňování dokumentace? Takže neselhávají školy, selhává systém, který tragicky plýtvá lidským potenciálem, z učitelů dělá úředníky a z ředitelů jejich kontrolory. Kolikrát si říkám, když vyplňuji bůhvíkolikátý dotazník: kdyby tak daňový poplatník věděl, za co mě platí...

autor

kniha

ROZHOVOR

ukázka

informace

Co si pamatujete ze základní školy z dětství? Jak se od té doby proměnilo základní školství?

Pamatuji si nesmírně hodné soudružky učitelky, které například braly ohled na různá tempa učení a čtení, takže se nikdo ve třídě nenudil, krásnou výzdobu, z jejíž ideologické vadnosti jsem ještě neměl pojem, a taky pár rošťáren v mezích zákona přírody. Během revoluce se pak začalo proslýchat, která z učitelek je a která není ve straně, a musím říct, že podle způsobu výuky jsem to absolutně nepoznal. Prostě to s námi dětmi dělaly, jak nejlíp uměly, a jestli přitom cítily větší, nebo menší přichylnost k režimu, mě nezajímalo. V tomhle si myslím, že se školství moc nezměnilo, obzvlášť to základní. Jdou do něj jenom ti, kdo v tom cítí naplnění, a dělají to na maximum. Útrpná realita peněz, norem, inkluze, státní maturity a dalších nezvládnutostí bohužel mnohé z nich časem zdrtí, takže buď odejdou, nebo to začnou klepat na volnoběh směrem k důchodu – anebo hledají takovou školu, jako je ta naše, kde se jim poskytuje rozsáhlá autonomie a hlavní důraz je kladen na to, aby to celé dávalo smysl. Řekl bych, že ve sboru nemáme nikoho vyhořelého, spíš takové, co se znovu zazelenali.

Reforma školství je jeden z tuzemských politických evergreenů. Co pozitivního přinesly změny z posledních let?

Budu muset vyzobávat drobnosti, ale najdou se: například legální možnost vymyslet si své vlastní předměty, přerozdělit si do nich vzdělávací obsah podle potřeby a sestavit z nich originální rozvrh vstřícný skutečným zájmům a potřebám dětí.

Nebo pamlsková vyhláška – děravá a nedotažená jako všechno, co přichází shůry, ale aspoň krok k pochopení, že výživa žáků je alfou a omegou jejich zdraví, fungující psychiky, a tedy i školních úspěchů. Spotřební koš, který normuje školní obědy, připomíná 50. léta – je potřeba děti vykrmit po válce, takže změnu paní ministryně Valachové vítám. Snad se jednou dožiju toho, že cukr a chemikálie v dětské stravě budou konečně postaveny mimo zákon a přestaneme jenom bezradně sledovat stoupající křivky výskytu hyperaktivity a všelijakých poruch.

Další pozitivní novinkou je nárůst počtu soukromých a alternativních škol a z toho plynoucí plurality. V posledních dvou letech už to vrchnost zase škrtí, obvykle s poukazem na „dostatečnou kapacitu již existujících škol“, ale ta poptávka se nedá zastavit. Prý už 30 % rodičů nevěří klasickým školám, že dokážou jejich děti připravit na budoucnost. Tím neříkám, že alternativní školy to automaticky dokážou, ale podstatná je možnost výběru a zdravá konkurence vedoucí k inovacím. Státní monopol je škodlivý všude, školství nevyjímaje. Všechno nové a zároveň dobré, co jsem za poslední dobu zažil, mělo původ v iniciativě soukromníků, průmyslníků, rodičů nebo i samotných žáků. Dokud si zákonodárství a vyučovací praxe budou tak vzdálené jako teď, nedá se od ministerstva školství nic moc očekávat.

Z Ředitelé a hydry se dá docela snadno vyčíst Vaše averze vůči mobilním telefonům, sám jste je přestal používat. Co Vás k tomu vedlo?

Když jsem nastoupil do funkce, musel jsem si naopak mobil zase pořídit. Po deseti letech svobody to byla velká změna, a vlastně mi už ani nevadí. Dokonce jsem si letos koupil ten bez tlačítek, říkám mu telefon s kluzištěm, protože k tlačítkovému mi nešel připojit Bluetooth. Nemám principiální averzi k telefonům, ale k jejich nadužívání. Jsem kategoricky proti extrémům všeho druhu, a to, jak

autor

kniha

ROZHOVOR

ukázka

informace

vidím děti používat telefony, je prostě extrém. Kdyby si stejně dlouho a nadšeně hrály s káčou nebo na babu, tak neřeknu, ale mobily jsou časovaná bomba – před deseti lety patřila šuška o jejich škodlivosti do oblasti ezoteriky, dnes už věda publikuje první alarmující poznatky, a až se za deset dvacet let dozvíme celou pravdu, bude už dospělá celá generace s poškozeným mozkem. Netýká se to jenom záření z mobilů, ale celé té fascinace technologií, která prokazatelně proměňuje lidskou psychiku k horšímu. Plujeme na Titaniku, nevídaně veliké a nádherné lodi, o které nám odborníci na současné úrovni poznání tvrdí, že je nepotopitelná.

Jaké jsou Vaše nejoblíbenější humoristické knihy? Předpokládám, že když je píšete, tak je také rád čtete...

No jejdá! Jsem nadšený konzument veškerého dobrého humoru, kterého bohužel moc nepřibývá, takže jsem v podstatě odsouzen ke konzervatismu. Nejvíc si užívám, když to někdo umí s jazykem, autor i překladatel. Jestli chcete nahodilý seznam, tak Aristofanes, Neruda, Rubeš, Leacock, Osvobozené divadlo, Semafor, Cimrman, Havel, Allen, Monty Python... Knižní ikony jsou pro mě třeba Mikuláš, Pipi, *Saturnin*, *Študáci a kantoři* nebo *Muži v offsidu*. A jak jsem hladový a všechna moderní humoristická produkce mě víceméně nudí, nořím se do větších hloubek a třeba se výborně bavím u Shakespeara, Dona Quijota nebo Kafky – stačí si na chvíli odmyslet tu povinnou deku vznešenosti, a máte tam tolik skvělé legrace!

Z těch novějších nevím... Třeba jsem se královsky nasmál nad Ostravakem ostravským, jenomže to dopadlo jako většina podobných projektů současnosti – úspěch vedl k přemnožení a vyčichnutí. Čtvrtý díl jeho knihy už jsem ani nedočtl. Teď mi na stole leží Mackova knížka *Saturnin se vrací*. Půjčil mi ji jeden žák, že prý je výborná. Zkusím v sobě překonat ten předsudek, že někdo parazituje na cizí slávě, a dát jí šanci. Docela rád se nechávám inspirovat žáky, co je momentálně baví, jenže to většinou nejsou knížky, ale youtubeři. Občas si i pustím nějaké jejich „nejvtipnější video všech dob“ a po pár minutách zběsilé nudy to radši přehodím na Holzmannu, jak si kupuje lístek do kina...

Baltazar přistoupil k Alfrédovi a zadíval se do desek. „Nebojte se, z našich dvou set osmdesáti žáků jenom asi sto deset má nějakou poruchu. Tady máte jejich abecední seznam, tady seznam podle tříd a tady podle diagnóz. Nejčastější je ADVD, porucha synchronicity, kdy žák nedokáže současně mluvit a myslet, respektive centrum řeči se tu vzájemně vypíná s centrem sluchu. Lidově se tomu říká, že plácá blbosti, ale je to proto, že se neslyší. Takové děti obvykle pořád melou, ale nikdy nikoho neposlouchají. Pak jich hodně má ALDR, poruchu sebepojetí, kdy považují sami sebe za střed vesmíru. Nejhorší je ale ALSD, ti už jsou úplně mimo.“

Alfréd vzal list do ruky. „Mně připadá, že to všechno mají ti prťavci, co jsem jim chodil kouzlit na oslavy. Akorát jsem nevěděl, že jsou na to tyhle písmenka.“

„Nejenom písmenka, pokračoval Baltazar. „Máme tu taky syndromy.“

„Asparágův syndrom je nejběžnější, takové dítě kašle na všechny a je výhradně samo sebou. Asparág se dost často vyskytuje v kombinaci s ALDR. Todlettův syndrom mají děti, co pořád něco chtějí, hlavně v cukrárně. Ale jsou tu i další, podstatně vzácnější, třeba Cacraholdův syndrom u dětí, které mají svou hlavu, syndrom Blatotlač-Upatlicův, kdy se dítě nechce mýt, nebo Obergauenerův syndrom, ten už přesně nevím, co znamená, ale takové děti každopádně dost zlobí. K tomu připočtete dyslexii, dysgrafii, dyskalkulii, dyspraxii, dysteorii a dysmagii, zkříženou lateralitu, poruchy chování, učení, příjmu potravy, trávení a vyměšování, poruchy osobnosti, rozdvojení osobnosti, sjednocení dvou a více osobností, ztíženou možnost soustředění, prchlivost a prašnost, snížený práh bolestivosti, hypotektonii neboli sníženou toleranci na hluk, hypertektonii čili zvýšenou potřebu hluku, poruchy astrologického spektra a všeobecnou zparchantělost, kterou trpí v podstatě všichni, kdo nemají žádnou jinou diagnózu.“

[...]

„Co mám vůbec s těmi papíry dělat? Jen tak je všechny přečíst?“ „Musíte je přečíst, odsouhlasit, případně navrhnout změny, a hlavně zkontrolovat, že máme všechny.“

„Ale jak to mám poznat?“ vyštěkl Alfréd. „Jednoduše. Projdete se po škole, a kdekoli uvidíte nějaký předmět, musí mít bezpečnostní revizi. Když uvidíte, jak se něco děje, musí to mít směrnici. Když se octnete v nějakém prostoru, ten musí mít provozní řád.“

„Fajn!“ zařval Alfréd, „co třeba tahle moje židle, ta má mít revizi, směrnici, nebo provozní řád?!“

autor

kniha

rozhovor

UKÁZKA

informace

„Revizi každopádně, je to vybavení školy. Směrnici jenom v tom případě, že byste se na ní chtěl houpat. A provozní řád zase tehdy, kdyby na ní sedal i někdo jiný. Kromě toho musí mít inventární štítek, což nejspíš má, na majetek byla Máša kádr.“

„Baltazare...“ ozval se Alfréd po další delší chvíli. „Ano, pane?“ odpověděl sekretář. „Mně je špatně.“ „Nedivím se,“ děl Baltazar, stále se špetkou ironie, která pro něj jinak nebyla typická.

„Povězte mi, Baltazare, jednu věc. Jsme přece kouzelnická škola, ne? Kdekdo tu umí kouzlit, dokonce i děti. Tak proč prostě někdo schopný, třeba vy nebo pan Babrauskas, neuděláte nějaké kouzlo, aby se to nemuselo dělat všechno ručně?“ zamířil Alfréd do černého.

Sekretář se však jen zasmál: „Myslíte nějaké *abrakadabra*, ať máme *papíry v pořádku*? Kde žijete, Alfréde! Copak lze vykouzlit něco tak bezokrajně abstraktního? Každý kouzelník, ať je jak chce schopný, může kouzlem vytvořit nebo přetvořit jediné nějakou konkrétní věc, něco, o čem sám jasně ví, co to je. Chcete sirky?“

Baltazar luskl prsty a na stole se objevila krabička zápalek.

„Vidíte? Takovéhle začátečnické kousky se dají dělat i bez zaříkadla. Ke složitějším kouzlům už se musí něco pronést, menší děti, nebo naopak my starší, co už trochu senilníme, si kolikrát bereme na pomoc i hůlku. Ale *papíry v pořádku*... kdepak. Nikdo neví, jak to vypadá, když jsou papíry v pořádku. Co je hydra hydrou, žádná škola nikdy papíry v pořádku neměla. Jediné, co můžeme dělat, je dělat, co můžeme. Přečíst si Zákon a pak už jen zapojit fantazii, formulovat, stylizovat, množit slova, zaplavit se slovy a větami, veškeré své konání narvat do směrníc, o každém prdu učinit zápis, vytvořit celý paralelní svět z regulí a provozních řádů, které popisují dokonalou, utopickou školní společnost, takže kdyby bylo možné se jimi skutečně řídit, byl by na Zemi ráj, zkrátka nenechat nic náhodě a pak se jen modlit, že se na nic nezapomnělo.“

„Řekl jste modlit?“ zakyselil se Alfréd. Baltazar se usmál a nadhodil: „Víte, proč nevěřím v Boha?“ „Proč?“ „Protože se vždycky na něco zapomene.“

„A fakt se modlíte?“

„Asi ano. Ale jsme si kvit. Já v Něj nevěřím a On mě neposlouchá.“

autor

kniha

rozhovor

ukázka

INFORMACE

Jan Jícha Ředitel a hydra

Vychází 15. října

423 stran

Vázané vydání

349 Kč

ISBN 978-80-7577-606-8

Obálku knihy *Ředitel a hydra* v tiskové kvalitě najdete zde:
nakladatelstvi.hostbrno.cz/nakladatelstvi/1478

**Soubor PDF s kompletním textem knihy pro novináře k dispozici
na vyžádání ihned.**

